

Folkehøgskolene

Studieturer som del av langkurs ved folkehøgskolene

Det vises til lov 6. desember 2002 nr. 72 om folkehøgskoler (folkehøgskoleloven) med forskrifter. Det vises også til kapittel I punkt 3.1.5 i forskriftene til utdanningsstøtteleven, gjeldende fra skoleåret 2004-2005.

Departementet vil i dette rundskrivet klargjøre rammene for studieturer som del av langkurs ved folkehøgskolene.

Rundskrivet gjelder fra og med skoleåret 2004-2005.

1 Bakgrunn

Departementet er kjent med at mange folkehøgskoler tilbyr studieturer i inn- og utland som del av langkursene ved folkehøgskolene. Disse studieturene er av kortere eller lengre varighet, opptil fire-fem uker. Studieturene inngår som en integrert og pedagogisk del av kursene, og i de fleste tilfeller er studieturene relevante i forhold til kursenes innhold og innretning, for eksempel ved friluftslivslinjer og u-landslinjer. Etter departementets vurdering er utvikling av studieturer som del av langkurs ved folkehøgskolene ønskelige tiltak som gjør skolene attraktive i utdanningsmarkedet, samtidig som studieturer også kan bidra til å støtte opp om folkehøgskolenes formål, å fremme allmenndanning og folkeopplysning. Studieturer til utlandet støtter dessuten opp om skolenes internasjonale engasjement.

2 Vurdering

I folkehøgskolelovens formålsparagraf, heter det:

"Lovens formål er å bidra til at det kan opprettes og drives folkehøgskoler i Norge. Folkehøgskole må være med i skolens navn, og bare skoler som er godkjent etter denne lovs § 2 kan bruke folkehøgskolenavnet, jf. § 7 andre ledd.

Folkehøgskolens formål er å fremme allmenndanning og folkeopplysning. Den enkelte folkehøgskole har ansvar for å fastsette verdigrunnlag innenfor denne rammen."

Lovens § 2 inneholder vilkårene for å få tilskudd til driften av folkehøgskolene.

Kurs som skal inngå i skolens tilskuddsgrunnlag, må tilfredsstillende formålet i § 1 og vilkårene i § 2 i folkehøgskoleloven. Studieturer som del av langkursene må ses i lys av lovens og forskriftens bestemmelser og intensjoner.

Forskriftene til utdanningsstøtteleven, som forvaltes av Lånekassen, har hittil lagt begrensninger på folkehøgskolenes muligheter til å tilby til dels lange studieturer til utlandet som del av langkursene. Fra skoleåret 2004-2005 innføres imidlertid en endring i studiefinansieringen for elever og studenter i annen utdanning enn ordinær videregående opplæring og høyere utdanning, jf. kapittel I punkt 3.1.5 i Lånekassens forskrifter. Endringen gjelder bl.a. elever og studenter ved fagskoler, bibelskoler, folkehøgskoler, osv.

Forskriftsendringen innebærer at en del av de begrensningene som har ligget i forskriftene til utdanningsstøtteleven med hensyn til studieturer til utlandet for elever og studenter i annen utdanning enn ordinær videregående opplæring og høyere utdanning, nå er opphevet.

Tidligere fikk elever og studenter som deltok i studieturer/praksisopphold i utlandet av mer enn fire ukers varighet redusert støtten gjennom Lånekassen, idet slike utenlandsopphold ikke var støtteberettigete i henhold til Lånekassens forskrifter. Det er nå åpnet for at elever og studenter som

deltar på studieturer/praksisopphold i utlandet som godkjent del av utdanningen i Norge, kan beholde støtten de får til utdanningen i Norge, men uten tilleggsytelser som for eksempel ekstra reisestøtte. Utenlandsopphold av inntil ett års varighet godkjennes for støtterett, men utenlandsoppholdet kan likevel ikke overstige halvparten av den samlede varigheten av utdanningen i Norge.

Et viktig moment i den nye forskriften til utdanningsstøtteleven ligger i at utenlandsoppholdet *må inngå som en godkjent del av utdanningen i Norge*. For folkehøgskolene innebærer dette at studieturer til utlandet må være innenfor de rammene som er fastsatt for studieturer som del av langkurs ved folkehøgskolene.

Departementet er opptatt av at studieturene skal være en naturlig og pedagogisk begrunnet del av langkursene og at elevene som er igjen på skolen skal ha et pedagogisk likeverdig opplegg. Etter departementets vurdering er dagens praksis med studieturer i folkehøgskolene forsvarlig i lys av folkehøgskoleloven med forskrifter.

Departementet har registrert at enkelte folkehøgskoler ønsker å tilby studieturer av lengre varighet enn dagens ordning. Departementet mener at folkehøgskolene unntaksvis skal kunne tilby studieturer av vesentlig lengre varighet enn fire-fem uker. Ved slike opplegg må skolene forelegge planene for Folkehøgskolerådet. Folkehøgskolerådet vil foreta en vurdering av hvorvidt det foreligger særskilte pedagogiske hensyn som taler for gjennomføring av opplegget, og av hvorvidt opplegget er forsvarlig innenfor folkehøgskolenes formål og regelverk. Dersom Folkehøgskolerådet frarår gjennomføring, og skolene likevel gjennomfører opplegget, vil departementet vurdere hvorvidt man anser opplegget som innenfor folkehøgskoleloven med forskrifter, og dermed oppfyller vilkårene for statstilskudd. I tilknytning til dette må også elevenes støtterett i Lånekassen vurderes.

3 Konklusjon

Studieturer av vesentlig lengre varighet enn dagens ordning skal vurderes av Folkehøgskolerådet. Det gjøres oppmerksom på at rammene gjelder sammenhengende studieturer av en viss varighet. Rammene gjelder ikke opplegg der elevene reiser på flere turer av få dagers varighet, for eksempel ved friluftslivslinjer.

Innenfor dette kan elever ved folkehøgskoler få støtte gjennom Lånekassen til studieturer i utlandet i henhold til Lånekassens forskrifter, kapittel I punkt 3.1.5.

Med hilsen

Dag Johnsen e.f.
ekspedisjonssjef

Ragnhild Skålid
rådgiver

Kopi:
Folkehøgskolerådet
Fylkesmannsembetene
Norges folkehøgskolelag
Norges Kristelege
Folkehøgskolelag
Riksrevisjonen
Statens lånekasse for
utdanning
Statistisk Sentralbyrå